

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра травматології та ортопедії

ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан III медичного
факультету,
доцент Шишкін М.А.

« 2020 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СПОРТИВНА ТРАВМАТОЛОГІЯ

РОЗГЛЯНУТО на засіданні Ради факультету Студентського Самоврядування Протокол № 03-1/09 від «18» 09. 2020 р.	РОЗГЛЯНУТО на засіданні Вченої ради факультету Протокол № 1 Від «16» 09. 2020 р.
---	--

1. Загальна інформація про викладача

Викладач: доцент, к.мед.н. Кожем'яка Максим Олександрович
e-mail: doctram@ukr.net

Кафедра: травматології та ортопедії

Адреса: Оріхівське шосе, 10, КНП «Запорізька обласна клінічна лікарня» Запорізької міської ради

Викладач: доцент, к.мед.н. Москальков Олександр Петрович
e-mail: moskalkov_ap@mail.ru

Кафедра: травматології та ортопедії

Адреса: Брюлова, 5, клініка «Мотор Січ»

Викладач: асистент, к.мед.н. Красноперов Сергій Миколайович
e-mail: krasnoperovserg@gmail.com

Кафедра: травматології та ортопедії

Адреса: вул. Перемоги, 80, КНП "Міська лікарня екстреної та швидкої медичної допомоги" Запорізької міської ради

Викладач: асистент Масленніков Сергій Олегович
e-mail: travmatology1@i.ua

Кафедра: травматології та ортопедії

Адреса: Оріхівське шосе, 10, КНП «Запорізька обласна клінічна лікарня» Запорізької міської ради

Викладач: асистент Білих Євгено Олегович
e-mail: dr.bilykh@gmail.com

Кафедра: травматології та ортопедії

Адреса: Оріхівське шосе, 10, КНП «Запорізька обласна клінічна лікарня» Запорізької міської ради

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

Назва дисципліни: «Спортивна травматологія»

Кількість кредитів з дисципліни: 120 годин / 3 кредити ECTS (лекцій – 12, практичних занять – 34, СРС – 74).

3. Семестр: 5

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити (перелік дисциплін, вивчення яких має передувати дисципліні «Спортивна травматологія»): анатомія, фізіологія, біохімія, патанатомія, патофізіологія

Постреквізити (перелік дисциплін, для вивчення яких є обов'язковими знання, здобуті при вивченні «Спортивна травматологія»): фізична реабілітація, травматологія і ортопедія (за професійним спрямуванням), фізичне виховання і здоров'я

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1 Призначення навчальної дисципліни

Програма обов'язкової (нормативної) навчальної дисципліни «Фізична реабілітація в спортивній травматології» складена відповідно до освітньо– професійної програми підготовки бакалавра спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засвоєння головних принципів використання засобів і методів фізичної реабілітації неповносправних осіб, є складовою частиною циклу дисциплін професійної та практичної підготовки для студентів за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія». Цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях, лабораторних заняттях, самостійної роботи та виконання поставлених задач.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є опанування основами фізичної реабілітації та спортивної медицини, набуття практичних навичок щодо проведення медичного (лікарського) контролю та навантажувального тестування у спортивній медицині, сучасних методик проведення фізичної реабілітації при різноманітних захворюваннях, оперативних втручаннях і травмах.

Міждисциплінарні зв'язки: медичні, біологічні та фізіологічні

а) ґрунтується на вивченні студентами, медичної та біологічної фізики, біологічної та біоорганічної хімії, анатомії людини, фізіології, радіології, загальної хірургії (з оперативною хірургією та топографічною анатомією) й інтегрується з хірургією, дитячою хірургією, онкологією, нейрохірургією, анестезіологією та інтенсивною терапією;

б) закладає основи вивчення студентами невідкладних станів, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з травматології та ортопедії в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності;

в) закладає основи здорового способу життя та профілактики порушення функції системи опори та руху в процесі життєдіяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання – формування у студентів знань про поширеність і ступінь серйозності спортивних травм, профілактику травм в спорті, спортивний травматизм та його механізми виникнення, основні принципи надання першої допомоги при спортивних травмах. Формування сучасного мислення та системи спеціальних знань з основ фізичної реабілітації пари різноманітних спортивних травмах опорнорухового апарату.

Завдання: ознайомити з поширеністю й важкістю спортивних травм, етіологічними чинниками ризику й механізмами спортивних травм, надати знання про основні види спортивних травм, основні патологічні процеси при цих травмах, їх клінічну картину, надати знання та сформувати навички застосування фізикальних, мануальних та

інструментальних методів дослідження при спортивних травмах, оцінювання результатів обстеження, описати теоретичні і методологічні основи застосування засобів та методів фізичної реабілітації для відновлення здоров'я і працездатності осіб зі спортивними травмами

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

поняття фізичної реабілітації в контексті реабілітації при спортивних травмах; загальну характеристику спортивного травматизму, етіологію спортивного травматизму. Основні напрями профілактики травм у спортсменів. Обстеження постраждалих при спортивних травмах. Методики надання першої медичної допомоги.

вміти: надавати невідкладну долікарську допомогу при спортивних травмах, транспортну іммобілізацію стандартними і підручними засобами, застосовувати на практиці всі фізичні методи (лікувальну фізичну культуру, масаж, фізіотерапевтичні методи) при проведенні реабілітації при спортивних травмах

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

інтегральні:

магістр повинен бути здатний вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з порушеннями функцій органів та систем, насамперед, опорно-рухового апарату, нервової, серцево-судинної та дихальної систем із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, педагогічних наук в умовах комплексності та невизначеності.

загальні:

- Здатність до аналізу та синтезу.
- Здатність дотримуватись етичних та юридичних норм, які стосуються галузей охорони здоров'я, фізичної культури, освіти та соціального захисту.
- Здатність визнавати принципи наставництва, співпрацювати в команді з іншими фахівцями та робити свій внесок у командну роботу.
- Здатність застосовувати методи ефективного спілкування.
- Здатність спілкуватися державною й іноземною мовами усно та письмово.
- Здатність застосовувати принципи організаційного управління.
- Здатність працювати з фаховою інформацією.
- Здатність навчатися, здійснювати особистий професійний розвиток та впроваджувати знання у практичну діяльність.
- Здатність відповідати за результати професійної діяльності.
- Здатність до використання інформаційно-комунікаційних технологій у фізичній реабілітації.

спеціальні (фахові, предметні):

- Здатність пояснювати потребу у заходах фізичної реабілітації, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

- Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.
- Здатність розуміти та пояснювати патологічні процеси, які піддаються корекції заходами фізичної реабілітації.
- Здатність розуміти та пояснювати медичні, педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної реабілітації.
- Здатність провадити безпечну практичну діяльність для пацієнта та практикуючого фахівця.
- Здатність збирати анамнез, виконувати реабілітаційне обстеження, тестування, огляд та документувати їх результати.
- Здатність аналізувати, вибирати і трактувати отриману інформацію.
- Здатність забезпечувати відповідність реабілітаційних заходів функціональним можливостям та потребам пацієнта.
- Здатність допомогти пацієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та формулювати цілі, пояснювати програму фізичної реабілітації.
- Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.
- Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної реабілітації.
- Здатність адаптувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.
- Здатність провадити професійну діяльність відповідно до потреб здоров'я, культурних цінностей та традицій населення України.
- Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці ускладнень, захворювань, травм та неповносправності, здоровому способу життя.
- Здатність шукати шляхи постійного покращення якості реабілітаційних послуг.

5.2 Мета вивчення навчальної дисципліни: досягнення основних кінцевих цілей, визначених у Стандарті підготовки спеціаліста за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія».

5.3 Завдання вивчення дисципліни:

Завдання викласти теоретичні основи та методологічні особливості основ фізичної реабілітації, як складової частини медичної, соціальної та професійної реабілітації, як системи заходів щодо відновлення або компенсації фізичних можливостей, підвищення функціонального стану та адаптаційних резервів організму людини засобами і методами лікувальної фізичної культури, масажу, фізіотерапії та природних факторів.

5.4 Зміст навчальної дисципліни: Програма навчальної дисципліни складається з 1 модулів:

- модуль 1: годин 120/ 12 (лекцій – 12, практичних занять – 34, СРС – 74);

Модуль 1, змістовий модуль 1, 8 тем.

Тема 1. Загальна характеристика спортивного травматизму. Вклад українських вчених у розвиток спортивної травматології. Організаційні і матеріально-технічні причини травматизму. Медико-біологічні і психологічні причини спортивного

травматизму. Спортивно-педагогічні причини травматизму. Основні напрями профілактики травм у спортсменів. Обстеження постраждалих при спортивних травмах. Методики надання першої медичної допомоги

Тема 2. Анатомо-фізіологічні і біомеханічні особливості плечового суглоба. Характеристика травматичних ушкоджень плечового суглоба. Особливості травм плечового суглоба при заняттях спортом. Характеристика окремих видів травм плечового суглоба у спортсменів, причини їх виникнення: і реабілітаційні заходи при них. Відновлення функції травмованого плечового суглоба засобами фізичної реабілітації. Спортивна реабілітація після травматичних ушкоджень плечового суглоба. Післяопераційна реабілітація спортсменів с ушкодженнями плечового суглоба.

Тема 3. Анатомо-фізіологічні і біомеханічні особливості ліктьового та кистьового суглобів. Характеристика травматичних пошкоджень ліктьового та кистьового суглобів. Особливості травм ліктьового та кистьового суглобів при заняттях спортом. Характеристика окремих видів травм ліктьового та кистьового суглобів у спортсменів, причини їх виникнення: і реабілітаційні заходи при них. Відновлення функції травмованого ліктьового та кистьового суглобів засобами фізичної реабілітації. Спортивна реабілітація після травматичних пошкоджень ліктьового та кистьового суглобів. Післяопераційна реабілітація спортсменів с ушкодженнями ліктьового та кистьового суглобів.

Тема 4. Анатомо-фізіологічні і біомеханічні особливості колінного та кульшового суглобів. Характеристика травматичних пошкоджень колінного та кульшового суглобів. Особливості травм колінного та кульшового суглобів при заняттях спортом. Характеристика окремих видів травм колінного та кульшового суглобів у спортсменів, причини їх виникнення: і реабілітаційні заходи при них. Відновлення функції травмованого колінного та кульшового суглобів засобами фізичної реабілітації. Спортивна реабілітація після травматичних ушкоджень колінного та кульшового суглобів. Післяопераційна реабілітація спортсменів с ушкодженнями колінного та кульшового суглобів.

Тема 5. Анатомо-фізіологічні і біомеханічні особливості гомілковостопного суглоба та стопи. Характеристика травматичних пошкоджень гомілковостопного суглоба та стопи. Особливості травм гомілковостопного суглоба та стопи при заняттях спортом. Характеристика окремих видів травм гомілковостопного суглоба та стопи у спортсменів, причини їх виникнення: і реабілітаційні заходи при них. Відновлення функції травмованого гомілковостопного суглоба та стопи засобами фізичної реабілітації. Спортивна реабілітація після травматичних ушкоджень гомілковостопного суглоба та стопи. Післяопераційна реабілітація спортсменів с ушкодженнями гомілковостопного суглоба та стопи. .

Тема 6. Ушкодження сухожилків, зв'язок та м'язів (розтягування і розриви) при заняттях спортом: механізм розвитку, ознаки, надання першої допомоги, профілактика. Хронічне перенапруження сухожилків, зв'язок та м'язів у спортсменів, причини, стадії, прогноз, принципи лікування. Спортивна реабілітація після травматичних ушкоджень сухожилків, зв'язок та м'язів. Післяопераційна реабілітація спортсменів с ушкодженнями сухожилків, зв'язок та м'язів.

Тема 7. Стресові переломи кісток кінцівок при заняттях спортом: типові локалізації,

механізм розвитку, ознаки, надання першої допомоги, профілактика. Періостит від перенапруги і травматичний: сутність, типова локалізація, ознаки, профілактика, руховий режим і лікування. Фізична реабілітація після стресових переломів кісток кінцівок та періоститах. Післяопераційна реабілітація спортсменів зі стресовими переломами кісток кінцівок

Тема 8. Характеристика травматичних ушкоджень різних відділів хребта. Особливості травм хребта при заняттях спортом. Характеристика окремих видів травм хребта причини їх виникнення: і реабілітаційні заходи при них. Відновлення функції після травм хребта за допомогою фізичної реабілітації. Післяопераційна реабілітація спортсменів с ушкодженнями хребта

Диференційований.залік

5.5 План вивчення навчальної дисципліни

№ пп	Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин	Завдання для самостійної роботи
Модуль 1			
Змістовий модуль 1			
1	Тема 1. Загальна характеристика спортивного травматизму. Вклад українських вчених у розвиток спортивної травматології. Організаційні і матеріально-технічні причини травматизму. Медико-біологічні і психологічні причини спортивного травматизму. Спортивно-педагогічні причини травматизму. Основні напрями профілактики травм у спортсменів. Обстеження постраждалих при спортивних травмах. Методики надання першої медичної допомоги	ПЗ - 4 год., Л - 2 год., СРС - 9 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Травматологія та ортопедія». Опрацювання практичних навичок. on-line тестування за допомогою гул-форм.
2	Тема 2. Анатомо-фізіологічні і біомеханічні особливості плечового суглоба. Характеристика травматичних ушкоджень плечового суглоба. Особливості травм плечового суглоба при заняттях спортом. Характеристика окремих видів травм плечового суглоба у спортсменів, причини їх виникнення: і реабілітаційні заходи при них. Відновлення функції травмованого плечового суглоба засобами фізичної реабілітації. Спортивна реабілітація після травматичних ушкоджень плечового суглоба. Післяопераційна реабілітація спортсменів с	ПЗ - 4 год., Л – 1 год., СРС – 8,5 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Травматологія та ортопедія». Опрацювання практичних навичок. on-line тестування за допомогою гул-форм.

	ушкодженнями плечового суглоба.		
3	<p>Тема 3. Анатомо-фізіологічні і біомеханічні особливості ліктьового та кистьового суглобів.</p> <p>Характеристика травматичних пошкоджень ліктьового та кистьового суглобів. Особливості травм ліктьового та кистьового суглобів при заняттях спортом.</p> <p>Характеристика окремих видів травм ліктьового та кистьового суглобів у спортсменів, причини їх виникнення: і реабілітаційні заходи при них. Відновлення функції травмованого ліктьового та кистьового суглобів засобами фізичної реабілітації. Спортивна реабілітація після травматичних пошкоджень ліктьового та кистьового суглобів.</p> <p>Післяопераційна реабілітація спортсменів с ушкодженнями ліктьового та кистьового суглобів.</p>	<p>ПЗ - 4 год.,</p> <p>Л – 1 год.,</p> <p>СРС – 8,5 год.</p>	<p>Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Травматологія та ортопедія».</p> <p>Опрацювання практичних навичок.</p> <p>on-line тестування за допомогою гул-форм.</p>
4	<p>Тема 4. Анатомо-фізіологічні і біомеханічні особливості колінного та кульшового суглобів.</p> <p>Характеристика травматичних пошкоджень колінного та кульшового суглобів. Особливості травм колінного та кульшового суглобів при заняттях спортом.</p> <p>Характеристика окремих видів травм колінного та кульшового суглобів у спортсменів, причини їх виникнення: і реабілітаційні заходи при них. Відновлення функції травмованого колінного та кульшового суглобів засобами фізичної реабілітації. Спортивна реабілітація після травматичних ушкоджень колінного та кульшового суглобів. Післяопераційна реабілітація спортсменів с ушкодженнями колінного та кульшового суглобів.</p>	<p>ПЗ - 4 год.,</p> <p>Л – 2</p> <p>СРС – 10 год.</p>	<p>Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Травматологія та ортопедія».</p> <p>Опрацювання практичних навичок.</p> <p>on-line тестування за допомогою гул-форм.</p>
5	<p>Тема 5. Анатомо-фізіологічні і біомеханічні особливості гомілковостопного суглоба та стопи.</p> <p>Характеристика травматичних пошкоджень гомілковостопного суглоба та стопи. Особливості травм гомілковостопного суглоба та стопи при заняттях спортом.</p>	<p>ПЗ - 4 год.,</p> <p>Л – 2 год.,</p> <p>СРС – 10 год.</p>	<p>Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Травматологія та ортопедія».</p> <p>Опрацювання практичних навичок.</p>

	Характеристика окремих видів травм гомілковостопного суглоба та стопи у спортсменів, причини їх виникнення; і реабілітаційні заходи при них. Відновлення функції травмованого гомілковостопного суглоба та стопи засобами фізичної реабілітації. Спортивна реабілітація після травматичних ушкоджень гомілковостопного суглоба та стопи. Післяопераційна реабілітація спортсменів с ушкодженнями гомілковостопного суглоба та стопи.		on-line тестування за допомогою гул-форм.
6	Тема 6. Ушкодження сухожилків, зв'язок та м'язів (розтягування і розриви) при заняттях спортом: механізм розвитку, ознаки, надання першої допомоги, профілактика. Хронічне перенапруження сухожилків, зв'язок та м'язів у спортсменів, причини, стадії, прогноз, принципи лікування. Спортивна реабілітація після травматичних ушкоджень сухожилків, зв'язок та м'язів. Післяопераційна реабілітація спортсменів с ушкодженнями сухожилків, зв'язок та м'язів.	ПЗ - 4 год., Л – 2 год., СРС – 10 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Травматологія та ортопедія». Опрацювання практичних навичок. on-line тестування за допомогою гул-форм.
7	Тема 7. Стресові переломи кісток кінцівок при заняттях спортом: типові локалізації, механізм розвитку, ознаки, надання першої допомоги, профілактика. Періостит від перенапруги і травматичний: сутність, типова локалізація, ознаки, профілактика, руховий режим і лікування. Фізична реабілітація після стресових переломів кісток кінцівок та періоститах. Післяопераційна реабілітація спортсменів зі стресовими переломами кісток кінцівок	ПЗ - 4 год., Л – 1 год., СРС – 9 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Травматологія та ортопедія». Опрацювання практичних навичок. on-line тестування за допомогою гул-форм.
8	Тема 8. Характеристика травматичних ушкоджень різних відділів хребта. Особливості травм хребта при заняттях спортом. Характеристика окремих видів травм хребта причини їх виникнення: і реабілітаційні заходи при них. Відновлення функції після травм хребта за допомогою фізичної реабілітації. Післяопераційна реабілітація спортсменів с ушкодженнями хребта	ПЗ - 4 год., Л – 1 год., СРС – 9 год.	Опрацювання тем за допомогою on-line курсу: «Травматологія та ортопедія». Опрацювання практичних навичок. on-line тестування за допомогою гул-форм.
9	Диференційований залік	ПЗ - 2 год.,	

6. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Допоміжні методи обстеження в спортивній травматології.	9
2.	Тема 2. Комплекси ЛФК для профілактики спортивного травматизму.	8,5
3.	Тема 3. Клініко–фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації при спортивних травмах суглобів	8,5
4.	Тема 4. Фізична реабілітація при спортивній травмі плечового суглоба.	10
5.	Тема 5. Кінезотерапія, як метод профілактики спортивних травм.	10
6.	Тема 6. Застосування лікувального масажу при спортивних травмах колінного суглоба.	10
7.	Тема 7. Фізична реабілітація при спортивних травмах хребта.	9
8.	Тема 8. Фізична реабілітація з метою профілактики стресових переломів у спортсменів.	9
	Разом	74

Консультативна допомога: щоденно за необхідністю (1-2 год.)

Контрольні заходи: самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час проходження студентом on-line курсу. Оцінка «Зараховано» за курс виставляється лише студентам, яким зараховані усі заняття з курсу та відсоток правильних відповідей за результатами контролю кожної теми складає не менше 50%. Курс вважається не зарахованим, якщо пропущено хоча б одну тему, або відсоток правильних відповідей хоча б за однією темою менше 50%. Студенти, які успішно виконали програму, за результатами курсу отримують сертифікат з навчальної дисципліни. Наявність сертифікату є обов'язковою для допуску до диференційованого заліку. Практикум заповнюється студентом кожного заняття та підписується викладачем після завершення практичного заняття.

7. Список основної та додаткової літератури

7.1. Основна література

1. Адель М.А. Марайта, Ю.А. Попадюха, В.С. Назаренко // Теорія і методика фізичного виховання і спорту, 2015. - № 1. – С. 16 –21.
2. Барраль Жан-Пьер, Кробьер А. Травма. Остеопатический подход. – М., 2007. – 336 с.
3. Бирюков А.А. Лечебный массаж. – М., 2008. – 368 с.
4. Вайнер Э.Н. Валеология : Учебник для вузов. – М., 2007. – 411 с.
5. Васильева Л.Ф. Визуальная диагностика нарушений статики и динамики опорно-

двигательного аппарата человека. – Иваново, 2006. – 122 с.

6. Глобальные рекомендации по физической активности для здоровья. Всемирная организация здравоохранения. – Женева. – 2010. – 60 с.

7. Дубровский В.И., Дубровская А.В. Лечебный массаж. – М., 2008. – 512 с.

8. Епифанов В.А. Восстановительное лечение при повреждениях опорнодвигательного аппарата / В.А. Епифанов, А.В. Епифанов. – М.: Авторская Академия, 2009. – 479 с.

9. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура и спортивная медицина. – М., 2009. – 304 с.

10. Спортивный травматизм. Клиническая практика предупреждения и лечения / под. ред. П. А. Ренстрема. – Киев: Олимпийская литература, 2003. 356с.

11. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / за ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.

7.2. Додаткова література

1. Аналіз результатів комплексного лікарського обстеження. Лікарський висновок / Михалюк Є.Л., Малахова С.М., Черепок О.О. //Навчально-методичний посібник. – Запоріжжя, ЗДМУ. -2013. -120 с.

2. Біологічний вік та кількісна оцінка рівня фізичного здоров'я людини / Є.Л.Михалюк, О.О.Черепок, С.М.Малахова. –Запоріжжя, ЗДМУ. Навчальний посібник. - 2014 р. Затв. МОН України.

3. Вибір і застосування фізіотерапевтичних методів та курортних факторів при фізичній реабілітації хворих з патологією органів системи кровообігу та органів дихання / Є.Л.Михалюк, О.О.Черепок, С.М.Малахова, Н.Г.Волох // Навчальний посібник. Запоріжжя: ЗДМУ, 2016. - 85с.

4. Визначення та оцінка загальної працездатності та аеробної продуктивності. Толерантність до фізичного навантаження // Є.Л.Михалюк, О.О.Черепок / Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів при підготовці до практичного заняття. – Запоріжжя, ЗДМУ, 2008. -36 с.

5. Використання природних лікувальних факторів в фізичній реабілітації / Н.Г.Волох, О.О.Черепок // Навчальний посібник. ЗДМУ, 2016. -133 с.

6. Гендерні відмінності у спорті та оздоровчому фізичному тренуванні: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів України /Є.Л.Михалюк. –Запоріжжя, ЗДМУ. -2010. -117 с.

7. Збірник тестових завдань для студентів з фізичної реабілітації і спортивної медицини / Є.Л.Михалюк, О.О.Черепок, С.М.Малахова // Навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів. –Запоріжжя, ЗДМУ. -2012. -90 с.

8. Методика проведення лікарсько-педагогічних спостережень за спортсменами-єдиноборцями (тхеквондо, бокс, кікбокс) /Є.Л.Михалюк, І.В.Ткаліч. Методичні рекомендації МОЗ України. –Київ, 2011. -27 с.

9. Особливості застосування засобів фізичної реабілітації в акушерстві та гінекології / Є.Л.Михалюк, О.О.Черепок // Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів при підготовці до практичного заняття. –Запоріжжя, ЗДМУ, 2008. -48 с.

10. Особливості застосування засобів фізичної реабілітації в акушерстві. Навчально-методичний посібник. Застосування фізичної реабілітації під час вагітності. // Є.Л.Михалюк, К.А.Бугаєвський. -І частина. –Запоріжжя: ЗДМУ. 2015 . - 82-92 с.

11. Особливості наукових досліджень у спортивній медицині на сучасному етапі / Є.Л. Михалюк // Запорожский медицинский журнал, 2015. -№5 (92). –С.82-84.

12. Особливості фізичного виховання немовлят. Фізична реабілітація хворих дітей раннього віку / Є.Л.Михалюк, О.О.Черепок // Методичні рекомендації для

самостійної роботи при підготовці до практичного заняття /–Запоріжжя, ЗДМУ. -2009. -38 с.

13. Сучасна оцінка показників фізичного розвитку людини під час навчальних занять зі спортивної медицини / Є.Л. Михалюк, М.М.Чечель, М.Г.Соловйова // Запорозький медичинський журнал, 2008. -№ 4. –С.153-154.

14. Фізична реабілітація в хірургії, травматології та ортопедії / Є.Л.Михалюк, С.М.Малахова, О.О.Черепок. Навчально-методичний посібник. –Запоріжжя, ЗДМУ. 2012. -112 с.

15. Фізична реабілітація при захворюваннях хребта / Є.Л.Михалюк, О.О.Черепок, І.В.Ткаліч // Навчальний посібник. Запоріжжя: ЗДМУ, 2016. – 90 с

Інформаційні ресурси

1. Українська Асоціація фізичної терапії / Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.physrehab.org.ua/

2. Фізична реабілітація, спортивна медицина : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. Неханевич [та ін.] ; за ред. професора В. В. Абрамова та доцента О. Л. Смирнової. – Дніпропетровськ, Журфонд, 2014. – 456 с. Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/2344879/>

8. Контроль і оцінка результатів навчання

8.1. Види контролю

- Поточний
- Підсумковий (заключний)

8.2. Форми контролю

Форми контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до вимог програми дисципліни та Інструкції про систему оцінювання навчальної діяльності студентів при кредитно-трансферній системі організації навчального процесу, затверджені МОЗ України (2014).

Оцінка визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні кожного підрозділу (залікового кредиту) – 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів (60%), за результатами диференційованого заліку – 80 балів (40%).

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. При оцінюванні навчальної діяльності студентів необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, наближені до реальних.

Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД)

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми дисципліни та підсумкового заняття (ПЗ) студенту виставляється оцінка за національною 4-бальною шкалою.

Підсумковий бал за ПНД у семестрі визначається як середнє арифметичне національних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 1.

Мінімальна кількість балів, яку має набрати студент для допуску до диференційованого заліку - 60 балів, максимальна кількість балів за ПНД, яку студент

може набрати при вивченні всіх тем дисципліни - 120 балів.

Для оцінювання **поточної навчальної діяльності** встановлюється єдина шкала, яка визначає фіксовані значення для максимально можливої та мінімально необхідної кількості балів (110 балів, якщо поточні оцінки – «відмінно» та 60 балів, якщо поточні – «задовільно»). До 110 максимальних балів можуть додаватись бали за індивідуальну роботу – не більше 10). Бали за поточну успішність прив'язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною чотирибальною системою незалежно від кількості занять в модулі. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для запланованої теми.

Підсумковий контроль здійснюється у формі **диференційованого заліку** після завершення вивчення дисципліни і передбачає перевірку: рівня практичної підготовки студента (виконання практичних навичок біля ліжка хворого) та рівня теоретичних знань і вмінь їх використовувати в конкретних ситуаціях (вирішення тестових та ситуаційних завдань).

До складання диференційованого заліку допускаються студенти, у яких відсутня академічна заборгованість (пропуски лекцій, практичних занять, незадовільні оцінки, не пройдений онлайн курс із СРС). Студенту, який з поважної причини мав пропуски навчальних занять, вносяться корективи до індивідуального навчального плану і дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну. Для студентів, які пропустили навчальні заняття без поважних причин, рішення про їх відпрацювання приймається індивідуально деканом факультету.

Студентам, які активно працювали при виконанні практичних робіт, мали високу успішність протягом семестру та впевнено оволоділи практичними навичками залік виставляється автоматично без додаткового опитування.

Успішність студентів при складанні диференційованого заліку оцінюється за чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та конвертується автоматично в електронному журналі в бали ЄКТС.

Оцінка за модуль визначається як сума балів поточної навчальної діяльності (60%) та оцінки за диференційований залік (40%). **Максимальна кількість балів**, яку студент може набрати при вивченні модулю, **становить 200**, в тому числі **за поточну навчальну діяльність - 120 балів**.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі теми модулю з дисципліни та складається з середньої арифметичної кількості балів за модуль 1 та 2.

9. Політика навчальної дисципліни

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.